

Діти ЖЕПТОРЦЬКОЇ

2
2000

РЕЛІГІЙНИЙ ЖУРНАЛ ХРИСТИЯНСЬКОЇ РОДИНИ

Заснований у 2000 році

Засновники:

Релігійне видавництво
“Добра книжка”

Реєстраційне свідоцтво

ЛВ №465

Головний редактор

Роман БРЕЗІЦЬКИЙ

Редакційна колегія:

Єп. Софрон ДМИТЕРКО
Єп. Станіслав ПАДЕВСЬКИЙ
Єп. Маркіян ТРОФИМ'ЯК
Єп. Роман ДАНИЛЯК
о. Петро ГЕРИЛЮК-
КУПЧИНСЬКИЙ, ЗСД
с. Володимира МАКСИМІВ, ЧСВВ
Роман ДІДУЛА
Неоніла СТЕФУРАК

Відповідальний секретар

Йосиф ВОРОБЕЦЬ

Літературний редактор

Оксана ПРИЙМАК

Художній редактор

Олена ШАХОВСЬКА

Технічний редактор

Олег КУЗЬМАК

Комп'ютерна верстка

Ольга КОВАЛИШИН
Оксана РАВСЬКА

© Релігійне видавництво
“Добра книжка”, 2000

Адреса редакції:

79058, м. Львів, вул. Куліша, 22/За
тел.: 72-69-72, 97-89-50
e-mail: gbook@icmp.lviv.ua

“О, Маріє, без гріха зачата,
молися за нас, що до Тебе прибігаємо!”

ЗМІСТ

1. Ave, Маріє! <i>Марія Вальторта</i> Благодатна	2
2. Нам пишуть Листи читачів	3
3. Набоженство до Марії <i>с. Володимира Максимів, ЧСВВ</i> Ми з Марією.....	4
4. Двері у вічність <i>Роман Дерев'янка</i> Життя з Ісусом.....	5
5. Найкращий Дар <i>Йосиф Воробець</i> “Увійди в Мої Рани”.....	7
6. Символи <i>Єп. Станіслав Падевський</i> Ісус – виноградна лоза	11
7. Земне і небесне <i>о. Піо</i> Розважання про Матір Божу	12
8. Українська ікона <i>Дмитро Степовик</i> Богом освячений простір	15
9. Серце за серце Відверто про наболіле	18
10. Хліб життя Небесна Пожива Святого Хреста	19
11. Поетична сторінка <i>Юліан Кобилецький</i> Торкнись душі	22
12. Роздуми на тлі великого Ювілею <i>о. П. Герилюк-Купчинський, ЗСД</i> Чим ми завдячуємо християнству й Церкві?.....	24

Благодатна

(Розважання про Марію)

Продовження. Початок в №1

Ісус промовляє:

“Благодатна (повна ласки)”. Бог не послав Свого ангела, щоб той лише Марії сказав: “*Радуйся*”. Бог вітає і вас, дорогі діти, виявляючи вам Свої прагнення. Він посилає вам через ангелів Своє святе надхнення. Бог зранку до вечора і звечора до ранку оточує вас Своїми благословенствами. Неустанно витають над вами Божі думки, повні любові та дбайливої опіки.

Чому ви нічого не відчуваєте або відчуваєте занадто мало? Чому не живете справедливо і свято? На вас проливається ласка, а ви не просякнуті нею, ви сліпі й глухі до ділань любові, бо чините опір *Добру*.

Архангел Гавріїл промовив до Марії: “*Радуйся*” і звук ангельського голосу приніс Їй - вже наповненій ласкою - нову хвилю ласки. Найвище світло Її непорочного духа осягнуло вершину саява, бо ж відповідь духа Марії була досконалою.

Покора, готовність, сором'язливість, молитва... чого ще потрібно ангельському слову, щоб стати першою іскрою у пожежі Втілення? Великий дар збереження від первородного гріха, котрий Вічний Бог дав Вибраній, аби Вона була першим кивотом Тіла Сина... і яка, яка, яка відповідь Марії!...

Якщо б якийсь інше створіння володіло таким даром, чи не стало б це приводом для пиhi? Не говорю вже про приховані дари, про котрі знає тільки Бог, кажу лише про видимі, ті, які бачимо, а саме: *виняткова шляхетність, дар надприродного знання, палка внутрішня молитва* - та й це лише дари

моральні, духовні.

Але ні, в Марії немає ані крихти честолюбства. Чим більше Бог підносив Її до Свого престолу, тим більше зростала в Ній подяка, любов і покора. Чим більше Бог давав Їй зрозуміти, що над Нею простягнулася Божя рука і охорона від усякого зла, тим більше міцніла в Ній пильність.

Марія не зробила тієї помилки, котра зумовлює упадок багатьох душ, наділених здібністю осягнути досконалість. Вона ніколи не сказала: “*Знаю, що Бог чуває наді мною; здогадуюсь, що Я обраниця Божа. Тож нехай Він піклується, як охоронити Мене від Неприятеля*”. Ні. Марія - хоч і бачила ділання Бога в Собі - все ж чинила так, ніби мала з-поміж створінь найменше духовних дарів. Від світанку до заходу, і навіть у Своему дівичому сні, над яким чували ангели, Її душа не втрачала пильності.

Не думайте, що Марія не відчувала спокус. Навіть Мене не залишив Спокусник. Марії ж надокучав з двох причин. З двох причин. *По-перше*; тому, що Марія - навіть без плями первородного гріха - була насамперед лише створінням. Я був Богом. *По-друге*; для Люцифера набагато важливіше знищити лоно Невісти, котре носитиме Месію, ніж піти в атаку

на Самого Христа. Він, Підступний, знав, що Слово стане тілом через злучення духа з Духом в лоні, в котрому не було жодного гріха. Повторюю: жодного. Коли б після Євигі йому вдалося спокусити всіх невіст, знав би напевно: його ніколи не подолає вічний Переможець. Марія - одна-єдина завжди йому чинила опір. І лише Єдиний знає, яке плетиво, які умілі спокуси сплітав Люцифер довкола Марії, щоби вразити Її душу, досконалішу за ангелів, вразити і затьмарити Її. Тим Єдиним, хто знав усе, був Бог. Позаяк певні таємниці для вас надто великі, Я про них вам нічого не розповідатиму. Лише через красу Марії в Небі зрозумієте велич Її душі. Та велич буде наслідком Її прагнення. Вона була б найбільшою, навіть без вищої допомоги - так сильно Марія хотіла бути святою з любові до Свого Бога.

Діти Непорочної

У Ангела було чимало підстав, щоб сказати: “*Благодатна (повна ласки)*”. Так, повна ласки. Ласка була в Ній: ласка чи Бог, ласка чи дар Божий, котрий Вона зуміла помножити десятикратно. О, діти, нарешті те, чого очікується від вас, аби те, що небесне, спричинило духовне зачаття у вас Христа: щоб ви прив’язалися всією душею до ласки, прийняли ласку, примножували ласку, прагнули ласки.

Тіло, щоб жити, змушене вдихати повітря і приймати поживу. Душа - вдихати ласку. Тоді все відбувається так: світло сходить там, де може втілитися, Христос народжується містично у вас так, як втілювався в Марії.

Радуйся, Маріє, повна ласки. Дивіться на Неї ви, усі, християни, такі несхожі на Сина Марії. Споглядайте на Неї насамперед ви, невісти, які так від-

різняються від Неї, і вчіться, роздумуйте, адже дорогу до зла відкрили ви своєю хтивістю, протилежною життю ласки у створіннях. **Без ласки людина стає демоном, а світ - пеклом”.**

Марія Вальторта,
4 вересня 1943р.

Переклад з польської
Йосифа Воробця

ЛИСТИ ЧИТАЧІВ

Лист з-за океану!

Стурбована хресна мати запитує: “*Яка ж доля очікуватиме її дітей, яких вона виховує в християнському дусі? Вони не навчені брехати, “крутитися” у світі, гостро відчують несправедливість зі сторони вчителів, дорослих. Батьків хвилює, як їхні діти зарадять собі в нашому суспільстві, де на кожному кроці надibuємо фальш і несправедливість, зло і непорядність”.*

* * *

У кожного свої терпіння і скорботи: у Вас свої, а в нас свої. Усе це необхідне для нашого спасіння. Ісус йшов такою ж дорогою до Воскресіння, тож і ми, якщо бажаємо досягнути щасливу вічність, повинні намагатися сприймати погідно всі важкі хвилини.

“В обіймах матері”
(Світлина Богдана Косопуда, м. Львів)

Всіх ми ніколи не спасемо, навіть Ісус цього не зробив, позаяк не всі сприйняли і повірили в Ісуса. Передусім потрібно стежити за собою, очистити себе від гріхів. Це зовсім не егоїзм, лише розумний підхід до християнського життя. Св. Серафим Саровський влучно сказав: “Спаси себе і поряд з тобою тисяча спасеться”. Коли ми викоринюємо гріх у собі, його меншає у світі, відтак світ стає кращим. Зовсім не обов’язково щось особливе робити, комусь щось говорити, когось навертати, усе це породжує вир непотрібних емоцій й розчарувань... Молитвою за всіх і вся можна багатьох повернути до Бога.

Дуже добре, що Ви так виховуєте своїх племінників... Важливо, щоб вони отримали міцний фундамент християнського життя. Це ніколи їм не зашкодить, навпаки, допоможе. А як вони житимуть з такою свідомістю у світі, це вже не Ваші клопоти, а Бога. Господь ніколи не допускає випробувань понад сили людини. Слід більше молитися за них. Устократ небезпечніше було б, якщо б вони не отримали відповідного виховання в сім’ї. Для них небезпека, а для Вас відповідальність перед Богом за те, що цього не зробили...

Хай би там що, найголовніше знати, що все в руках Божих, по-іншому й бути не може. Навіть усе те негативне Господь, врешті-решт, оберне на добро. Нашим немичним людським розумом неможливо усе це до кінця збагнути. Залишається тільки плекати тверду віру в Боже Провидіння над цілим світом і над кожною людиною зокрема.

З благословенням, молитвою і любов’ю, ієромонах Т.

Діти Непорочної

Ми з Марією

Травень... Вечірні промені сонця ковзають по алеях парку, викликають гру світла і тіней, торкаючись кам'яних будівель. Якесь неочікувана міць будить зі святкового відпочинку місто Лева. Величаво йде процесія з хоругвами до фігури Матері Божої в центрі Львова. І Вона Сама, Непорочно Зачата, затримавши долоні в повітрі в смиренному жесті очікування Божої благодаті, супроводжує поглядом Своїх дітей.

Це ми, Маріє, Твої сини й доньки, прийшли привітати Тебе з Твоїм травневим святом; маївка - наше улюблене набоженство до Тебе. Ти завжди чекаєш на нас тут, в цьому гамірному місці, де повз Твою Материнську постать проходять тисячі перехожих, проїжджає чимало транспортних засобів. Та, Ти, однак, і посеред цього гомону, вилитих у простір і час проблем і турбот Божого люду, очікуєш притишеної молитви конкретної людини, наче скромного повернення пташини до свого гнізда. Отак чуваєш над цим острівцем, вимоленим вірними у центрі міста, Маріє...

У цей перший день травня багато охочих до молитви сердець прийшло відвідати Тебе, о Мати. Наче гомін дзвінких гірських потоків, мелодійно полинули сплетені голоси віруючих на молебні, щоб вшанувати Тебе, Діво Пречиста, бо ж Ти - Мати Христа Бога нашого, Діва Непорочно Зачата, Покров світу... До Тебе, Маріє, приходимо, як до храму Господнього, бо надії наші всі сповниш, не відповіси мовчанкою на наші просьби. А прохань наших чимало. Деякі з них прикриті галузками обставин життя й не можемо їх виявити назовні, а деякі прозвучали тут, у присутності бага-

тьох людей вголос... Це служителі вівтаря Господнього, які організували цей похід-процесію до Тебе, Отці Василяни, від імені всього народу звертаються до Матері Божої з благальними екстеніями сердець наших, за те, щоби ми і в серці й у наших учинках зберігали дух Марії та Її святість. За молодь, щоб зуміла зберегти себе неоскверненою гріхом, внутрішнім

*Матір Божа Непорочно
Зачаття у Львові
(Світлина І. Божики, м Янів)*

і зовнішнім, тоді, коли вона на очах в усіх і в Божому храмі, коли спілкується з іншими, торує свій шлях у суспільстві. За те, щоб український народ шанував свої звичаї й обряди, які так тісно переплітаються з християнськими традиціями. А нам так треба сьогодні впроваджувати і повсюдно практикувати здоровий спосіб відзначення цих свят у наших рідинах, по містах і селах! Робити це для того, щоб щастям займалися наші очі і серця, щоб легше було жити на світі, де вже стіль-

ки зла і зневаги... Про те, як колись святкували великі християнські свята Різдво і Великдень, і як їх слід святкувати тепер, розповів усім учасникам маївки отець Йосиф Будай, Протоігумен ОО. Василян Провінції Найсвятішого Спасителя в Україні. Його проповідь доповнив отець Антоній Масюк, ЧСВВ, великий почитатель Пречистої Диви Марії. І дізналися ми, Маріє, про цікаві приклади навернення людей до Бога через Твоє заступництво. З розповіді цього священика ми також довідалися, скільки дітей завдячують появі у своєму житті набожності до Пресвятої Богородиці рідним матерям, які і власним прикладом, і повчанням спонукали їх якомога більше молитися на вервиці. А скільки чудесних, несподіваних навернень звершилося завдяки зустрічі окремих людей з іконами Богоматері? Так, за все те лине глибока вдячність з сердець віруючих, що живим намистом прикрашають на острівці молитви. Твою постать, Пречиста. Вдячність за добродійства, виявлені нам упродовж століть, і, особливо, сьогодні. Наш спів - це щире плетиво сердець на маївці для Небесної Цариці. Закінчується молебень традиційною молитвою: *"Під Твою милість."*

Божий люд, сповнений молитовного запалу і очищений, полинув легким вирієм вулицями міста, щоб й інші мешканці Львова заглибилися в ще одну правду нашого життя: Марія, Мати Бога Всевишнього, допомагає спастися нам. То ж щиро віддаймося Її материнській могутній опіці, як це зробили парафіяни церкви. Св. Андрія Первозванного в цей погожий травневий вечір 2000-го року.

*с. Володимира Максимів,
ЧСВВ*

Діти Непорочної

ЖИТТЯ З ІСУСОМ

Важливе місце у духовному житті молодії людини займає Божя ласка, а також вміння цінувати цей Божий дар та розвивати його у своїй душі. Дуже часто молоді люди впадають в апатію, бо при першому ж серйозному зіткненні зі злом розчаровуються, втрачають будь-який інтерес до життя та ступають на хибну стежку. Одна побожна мати була у відчай: вона не знала, як боротися з байдужістю сина, як повернути його до життя, адже все, до чого вона не вдавалася, не приносило жодних результатів. І тоді, убита горем жінка, звернулася за допомогою до глибоко віруючої особи, яка порадила перш за все уважно придивитися до способу життя її сина, його оточення поза сім'єю, до кола його зацікавлень, а опісля знову прийти до неї. Нещасна мати так і вчинила. Несподівано відкрила для себе, що її улюбленець має слабку волю, надто лінивий, дуже рідко молиться, не обрав ще своєї дороги в житті, легко впадає у відчай, ідеї добра та любові в ньому ще не дозріли, тому не дивно, що апатія заволоділа його серцем і розумом. На ці одкровення матері побожна особа відповіла, що лише тоді, коли її син запрагне особисто пізнати Ісуса, коли впокориться і розпалить серце пізнанням *Божої Правди*, коли нарешті усвідомить, що він - дитина Божа, у нього з'явиться бажання жити, щезне байдужість, відкриється серце на вплив ласки і він прийме дар Отця. Протиріччя і праця стануть для нього легкими, зникне апатія, однак для цього йому необхідно багато молитися, щоби злий дух відступив від нього. Нехай син не дивується, що він сам своєю

волею повинен відродити власну душу до правди і радості, до повернення Божої ласки. Задля цього, після пробудження зі сну, необхідно перш за все звертатися думкою і словом до Творця, щоб його ласкаво благословив і зміцнив на увесь день. Він повинен добре пам'ятати, що щастя його душі зале-

жить і від його волі. Такий спосіб поведінки повинен перемінити байдужу душу сина і повернути його до життя в ласці Божій.

Одного разу Матір Божа в Меджугор'є у видінні показала провидиці Марії Павлович прекрасну квітку, яка раптово зів'яла і поникла додолу. Нespo-

Худ. робота Д. Каспара (1774 - 1840)

Худ. робота Д. Каспара (1774 - 1840)

дівано на зів'ялу, мертву квітку упала крапля роси й одразу оживила її. Квітка піднялася і розквітла ще краще і пишніше, сяючи неповторною красою... Марія Павлович довго думала над цим загадковим видінням, а згодом запитала у Матері Божої: *“Що усе це означає?”* У відповідь почувла: *“Та квітка - це образ людської душі. Вона розцвітає в ласці Божій, а в'яне в стані гріха. Та крапля - образ Божої ласки. Якщо душа зів'яне через гріх, вона неодмінно розцвіте, коли людина покається і висповідается.”*

Кожен повинен знати, що *“допоки людська душа перебуває у тлінному тілі, прагнення вічного щастя відлунюється у ній слабо, його заглушує тягар її тіла, придушує тілесна гонитва за дочасними утіхами, схильність до розваг”*, і лише зі смертю душа переходить у вічність та розпочинає справжнє духовне життя. Щаслива та людина, яка вже тут, на землі, розпочне таке життя.

На тій непростій дорозі до вічності ласка Божа - це той єдиний зв'язок між людиною і Творцем, без якого неможливо досягнути спасіння. Якось Ісус розповів с.Бенігні Консоляті Ферреро (1885-1916), що Він живе у багатьох серцях, але, як плід, який не споживають: *“Маєте Мене, адже перебуваєте в ласці, але не вмієте Мене оцінити. Аби за це винагородити, принось якомога частіше Мене у жертву Предвічному Отцю від імені тих душ, які цього не роблять. Таємниця святості полягає у тому: щоб бути таким, як хоче*

Бог; чинити те, що хоче Бог; прагнути те, чого хоче Бог. На жаль, ту таємницю знають небагато вибраних”.

Зі Святого Письма відомо, що Ісус упродовж Свого земного життя провів чимало часу у розмовах і молитвах зі Своїм Предвічним Отцем. Ті години завжди благотворно впливали на Спасителя. У нашому духовному житті з Ісусом молитва у здобутті ласки Божої відіграє особливу роль. Побутує думка, що можна швидко досягнути вміння молитися. Однак швидко можна лише навчитися відмовляти слова. Молитва - це неустанный рух уперед, зречення себе самого, прагнення посідати вічного Бога і бажання якнайглибше проникнути в Його єство. Кожна молитва повинна привести нас до особливої єдності з Богом. Пресвята Діва Марія в Меджугор'є повсякчас закликає усіх до молитви: *“Дорогі діти, вам необхідно усвідомити, що молитва - це не розвага. Молитва - це роз-*

мова з Богом. У кожній молитві ви повинні відчувати голос Господа. Без молитви не можете жити. Молитва - це саме життя”. (Гелені Василій, 30.09. 1983р.). А згодом додала:

“Коли молитесь, молись довго, бо молитва - це розмова з Богом. Після молитви усе стане набагато зрозумілішим. У молитві пізнаєте щастя. У молитві навчитесь плакати. У молитві поступово зростати-мете. Молитва - це не розвага. Молитва - це розмова з Богом. Подумайте, скільки людей прагнуть пізнати, що таке молитва. Тепер ви знаєте, тож спробуйте це вчинити” (Гелені Василій, 20.10. 1986р.).

Але людина, якою б вона не була сильною, розумною, розвинутою, все ж таки залишається істотою земною, слабкою, схильною до падінь і спокус, і Марія, наша добра Матір, знає про це, тому і заохочує всіх нас до ревної молитви, до щотижневої Сповіді. Це дуже важлива духовна практика. Таким чином люди зможуть щотижня контролювати свою совість, свій розвиток, усвідомлюватимуть свої вади і боротимуться з ними. Через Сповідь матимуть можливість краще проникнути у суть молитви-розмови з Богом і зберегти ласку Божу.

Роман Дерев'янка

Молитва

*Ісусе, моя єдина любове!
Ісусе, Ти - моє надхнення,
Приятелю моєї душі!
Ти один - Моя чаща, мій напитек,
моє благословення.
Укрий мене в найбільших глибинах
Твого Серця аж до тієї миті,
коли смерть визволить мене для Неба.
Окрасо моєї душі, будь зі мною
всюди, куди б я не йшов(ла)
Амінь.*

Діти Непорочної

“УВІЙДИ В МОЇ РАНИ...”

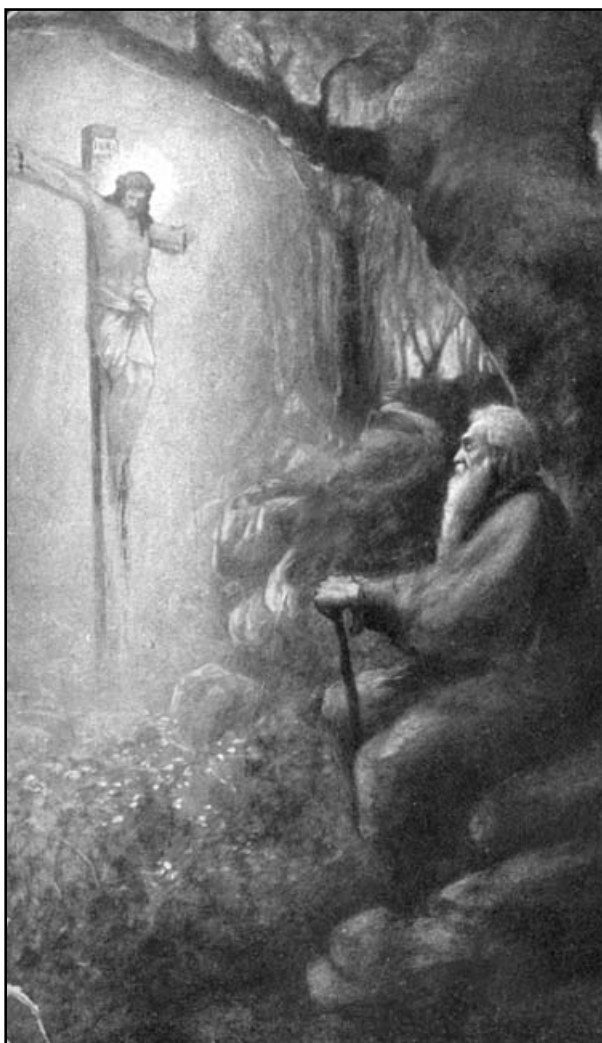
Перед сучасною людиною часто виникає запитання: чому на землі існують терпіння і задля чого кожен повинен терпіти? На жаль, більшість в терпінні вбачає лише негативну сторону, позаяк наша натура тягнеться тільки до багатства, слави, накопичення матеріальних благ. Гадаємо, що не варто переобтяжувати себе духовними пошуками істини, милосердя, любові, можемо залишитися на примітивному рівні існування. Без зайвих клопотів, не докладаючи зусилля, спокійно плис- тимемо за течією життя, не думаючи ні про Бога, ні про вічність, ні про *Дорогу Спасителя*. Людина у такому стані духа поступово формує у душі прагматичний світогляд, починає догоджати власному тілові. А це породжує лінивість, недбальство, байдужість та духовну сліпоту, відтак з'являються переконання, що Служба Божа задовга, занудна і непотрібна сучасній людині. Якби та людина знала, що Ісус Христос під час Божественної Літургії дарує їй Самого Себе, Своє Тіло, Свою Кров, Свою Душу і Божество, заслуги Своєї Муки, Смерті та Відкуплення задля її спасіння тут і у вічності, то, можливо б, змінила свої погляди на сенс терпіння і спробувала б духовно увійти у Рани Спасителя, осягнути суть тієї великої Жертви Любові. Так, Ісус постійно стукає у двері наших сердець і закликає прийти до Нього і увійти в Рани Його Серця, щоб там Він міг обдарувати нас Своім миром і щастям. Св. Тома Аквінський стверджував, що *“всі ласки, плоди, привілеї та дари, котрі отримуємо з рук Бога Отця Небесного походять із заслуг Найсвятішої Муки і*

Смерті Господа нашого Ісуса Христа, що тривають у безкровній Жертві Служби Божої”. Як людина може одержати ті найкращі дари? Під час Служби Божої, на якій під видами хліба і вина присутній цілий Ісус, живий, правдивий, Той, що народився у Вифлеємській яскині, помер на Хресті і царює у Небі, Він увесь там з Тілом, Кров'ю, Душею і Божеством. На кожній Службі Божій Ісус знову наро-джується на престолі у руках священика, безкровним чином, тобто без пролиття крові, проте приносить Себе в Жертву за нас, щоб віддати Отцю від нашого імені належну шану; виєднати нам прощення гріхів, якщо розкаємо-мося у них; сплатити за нашою співучастю борги наші перед Богом; і випросити для нас усілякі ласки. Одним словом, сходить на престіл, щоб уділити плодів зі Своєї Муки і Смерті.

Якось св. Маргарита Алякок запитала у Спасителя, в якому стані духа повинна перебувати душа під час Служби Божої? На це запитання Ісус відповів так: *“Тоді душа має наслідувати Мою Святу Матір під Хрестом на Голготі.”* Проте не всі в змозі осягнути це серцем.

На жаль, наше покоління було обкрадене духовно атеїстичною владою, понівечене особистою байдужістю, незнанням, духовною сліпототою справ Божих, неможливістю доступу до духовної літератури і т.д.

В Україні виросло ціле покоління, яке не знає найпростіших християнських істин. У свій час митрополит Андрей Шептицький звертав особливу увагу на прихід християн до храму,

Х. Сеелянд “Паломник”

справ Божих, неможливістю доступу до духовної літератури і т.д.

В Україні виросло ціле покоління, яке не знає найпростіших християнських істин. У свій час митрополит Андрей Шептицький звертав особливу увагу на прихід християн до храму,

на їхню участь та поведінку в ньому під час Служби Божої, на важливість молитви перед Найсвятішими Тайнами, на пізнання свого обряду, на виховання у душі католицької віри молоді. Митрополит Андрей попереджав не лише про зло комунізму, фашизму, але й вказував на не меншу небезпеку матеріалізму та раціоналізму для духовного життя людини. Саме через ці негативні явища сатана старатиметься відлучити кожну людину від участі в Службі Божій, від пізнання та поглиблення віри. Зі смутком і болем Ісус вділяється в наше обкрадене покоління, яке іде за *“оманливою схильністю замість чеснотою; за смертю замість життям”* (В. Риден). Це покоління довірилося обману, породжуючи таким чином раціоналізм, який є початком атеїзму. І далі Ісус продовжує: *“Скільки ще буду опущеним і самотнім в кожному Кивоті, коли Криваві Сльози пливуть по Моїх щоках, роздираючи на частинки Моє Серце? Щогодини відновлюється в Моїй Душі агонія в Гетсиманії. Увійди в Мої Рани і зрозумієш Моє конання”*.

Так, дорогий читачу, нехай цей заклик Ісуса увійти в Його Рани стане основою для тебе під час Служби Божої. Не лякайся, якщо ти ще не в змозі збагнути суті Жертви Любові Спасителя або тобі багато що незрозуміле і, можливо, нецікаве. Почни з найпростішого: перш за все постарайся зосередитися внутрішньо і побожно вислухати Службу Божу. Не хапайся за все відразу, запам'ятай, що обов'язково рано чи пізно настане такий момент, коли твоє серце стрепенеться від одного лиш слова або цілої фрази. Радій й бережи цей момент у своїй душі до наступної Служби Божої, живи ним, вживайся в нього. На

наступній Літургії обов'язково до тебе прийде відкриття іншого моменту, і так крапля за краплею щоразу відкриватимеш і пізнаватимеш красу та велич Жертви Любові Спасителя. Саме тоді почне у твоїй душі, пробуджений до життя в ласці, формуватися цілісний образ Божественної Літургії і замість неувважності, нецікавості, переминання з ноги на ногу, пустоти думок і бажань прийде чисте прагнення пізнати Бога, полюбити і служити Йому. Якими ж смішними і безглуздими видаватимуться тобі,

дорогий читачу, твої ж власні твердження, що Служба Божа задовга, що її необхідно скоротити. Лише тоді усвідомиш важливість кожного слова зі Служби Божої, коли у твоїй душі бринітиме особлива пісня любові. І час, проведений на Службі Божій, стане найкращим і найсвятішим у твоєму житті. Дивні зміни відбудуться в твоїй свідомості: ти, нарешті, осягнеш серцем, наскільки всі ми нікчемні, слабкі та малі в очах Творця. Перед прийняттям Ісуса у Найсвятіших Тайнах по-справжньому усвідомиш свою негідність, нищість, малість. Тоді сам добровільно на колінах благатимеш Матір Божу, щоб Вона духовним чином увійшла до твого розкаяного серця і прийняла там

Ісуса в Пресвятій Євхаристії. А опісля з любов'ю у серці дякуватимеш Господу за “Хліб Життя - Хліб Любові”, за дар бути співучасником у Жертві Спасителя, за дар духовного переродження. О, щаслива мить благословенної Жертви! Лише тоді ти, дорога християнська душе, щоразу глибше входитимеш у Святі Рани нашого Спасителя, щораз більше пізнаватимеш Ісуса, єдину нашу *Дорогу, Правду і Життя*.

Йосиф Воробець

А. Дюрер “Моління про чашу” (1515р.)

Діти Непорочної

Дорогами Марії

Закінчення. Початок в №1

Якщо роздумувати про земні шляхи Марії, то, передусім, мусимо подумки спинитися на дитячому віці Пречистої, пригадуючи собі, як Її, трирічне дівча ввели до храму. До цього Улюблениця Божа жила з батьками, св. Йоакимом і св. Анною в родинному домі.

Отже, Обраниця Божа перед тим, як віддатися на службу Найвищому, проводить дитинство в родинному колі, з найріднішими після Бога Її Серцю - з батьками.

Цей етап життя відомий кожному з нас, ми його теж прожили, незалежно від того, чи пам'ятаємо про це, чи ні. Мабуть, раннє дитинство не залишило в нашій пам'яті слідів, багато чого в цьому віці не усвідомлюється.

Яким було життя Пресвятої Діви у зовнішньому світі? Безсумнівно, Марію, яка мала стати келихом Пречистої Лілеї, що приймає росу Святого Духа під час Благовіщення, щоби зачати у непорочному лоні і народити Господа і Спасу нашого Ісуса Христа, благодать Божа звільнила від будь-яких порочних нахилів, якими переповнена душа кожного іншого члена людської спільноти внаслідок дії первородного гріха. Вона, прикрашена мудрістю Божою, свідомо прийняла Божий Закон та всі обов'язки, які з нього випливали. Відтак вже змалку любов до Бога і до ближнього стала дороговказом в Її житті. Зрештою, маючи таких побожних батьків Марія отримала гідне та належне виховання в родині, яке спрямовувало Її дитячий світогляд та насагу на

пізнання та служіння Всевишньому і людській спільноті. І хоч батьки неустанно заохочували Її спілкуватися з Богом, Вона робила це й за власним покликом: Бог Сам озивався в Її душі.

У дитячому віці Марія відзначалася неабиякою працьовитістю, це стосується й внутрішнього життя. Бажання піз-

Свята Анна з Марією

нати Бога ніколи не покидало Її... Вона відповідала згодою на кожне натхнення Духа Божого, що з'являлось в Її непорочній душі. А звідси беруть початок і щира молитва святої дитини, і допомога батькам по господарству, і знання історії рідного народу, і любов до природи та навколишнього світу.

Чи ми у наших українських родинах звертаємо увагу на те, яке велике значення надають діти словам і вчинкам батьків,

який великий вплив має на них оточення? Чи стежимо за своєю поведінкою, яка подекуди визначає звички і захоплення найменших? Адже вони, маленькі, такі беззахисні, віддані волею Божою під опіку старших, нездатні нічого вирішити, приймають від нас або добро, або зло... Як ми ставимося до тих, кого Христос назвав дітьми і яким через невинність їхніх душ пообіцяв, що без перешкод увійдуть у Царство Боже (пор. Мт. 18, 3).

Вже у ранньому дитинстві слід розповідати дитині про Бога та привчати її до молитви. Розважливо чинять ті батьки, які беруть дітей до церкви на богослужіння, навіть якщо ті ще не сповна усвідомлюють важливість релігійних практик у своєму житті. Адже на відправах дитина поволі, спонтанно входить в церковне життя, не докладаючи значних зусиль. Набагато важче привчити до участі в літургійному житті підлітка, який вже набув певного досвіду у житті, тому з плином часу неохоче піддається змінам, які вимагають гарту волі. Тож не слід дивуватися, коли батьки, спонукаючи старших синів чи дочок здійснювати практики релігійні, натрапляють на рішучий опір. Це не просто якась випадкова подія, що немає під собою підґрунтя, це наслідок байдужості родичів до християнського виховання дітей.

Однак, усі ті похибки у системі виховання молодшого покоління батьки зобов'язані згодом належним чином виправити. Добрий приклад християнського життя з боку родичів, пояснення християнських засад і моральних принципів, надбан-

ня усього людства, пересторога перед небезпеками, які на них чигають, здоровий і плідний вплив на юне покоління, згода, єдність і мир у сім'ї - ось ті необхідні фактори, які дадуть позитивний результат у вихованні дітей та молоді.

Передумовою розвитку добрих відносин між старшим і молодшим поколінням є плекання чесноти послуху у родині. Небайдуже ставлення до проблем дітей, відведення часу на сердечні й задушевні розмови, лагідний, чуйний ідеал батька й матері - становлять запоруку успіху гармонійного розвитку родини, цієї клітини великого надприродного організму, Містичного Тіла Христового, - Церкви.

Проте у процесі виховання

батьки повинні звертати увагу не лише на позитивні моменти, але й на негативні, що існують на кожному етапі вікового розвитку. Їх слід або уникати, або ж виправляти, якщо вони вже з'явилися у поведінці дитини. Звичайно, доцільніше і корисніше уникати негативних факторів у формуванні особистості дитини, аніж згодом вдаватися до покарання, яке у сина чи дочки викличе страх або ж відразу.

Уже тепер, коли дитина ще мала, її слід привчати до чистоти й порядку, доручати завдання, які вона спроможна виконати; таким чином дитина набуде на майбутнє відповідальності за себе й інших, адже колись їй доведеться творити сім'ю. А ось, чого не слід дозво-

ляти дітям: гуляти допізна самому чи з ровесниками; користуватися предметами, якими можуть завдати шкоди собі чи іншим; говорити непристойності, битися, знущатися над тваринами. Усе це зовсім не зайве у вихованні дітей. Це мудрий і звичайний прояв батьківської турботи. Згідно з величним задумом Божого Провидіння на батьках лежить відповідальність за правильне виховання дітей, і ніхто не може їх замінити.

Батькам потрібно розтлумачити хлопчикам їхню роль у сім'ї. Пояснити, що сила дається не для того, щоб над кимось панувати і когось пригноблювати, а для того, щоб будувати, допомагати і рятувати. Великої похвали заслуговують ті сім'ї, де синів змалку привчають до різних ремесел, виховують терпеливість й настирливість у навчанні, загартовують до фізичної праці, розвивають пошану до старших й до дівчаток, до усього живого, до навколишнього світу.

Дівчат же слід виховувати в любові до всього прекрасного, формувати почуття естетизму і доброти, плекати ніжну та делікатну вдачу. Саме у родинному колі дівчинка від мами та бабці дізнається, що таке рукоділля, як нагодувати крихтами хліба голодних пташок, що за собою слід помити посуд.

Аж ніяк не варто батькам дозволяти дітям годинами сидіти перед екраном телевізора, адже це виховує в них погані звички та шкодить здоров'ю.

Приклад Марії, підґрунтя будь-яких змін на краще, нехай надихне Вас, дорогі батьки, на героїчні вчинки: присвятити всі зусилля і благородство душі розумному, багатогранному і дбайливому вихованню дитини - Богові на славу, Вам на втіху, Церкві на підпору, Батьківщині на розвій.

*с. Володимира Максимів,
ЧСВВ*

Діти Непорочної

Ісус - виноградна лоза

За часів Ісуса виноградарство широко практикувалося в Палестині, особливо в гірських селах. У єврейській традиції виноградне гроно мало багато символічних значень, було навіть емблемою життя.

Коли Ісус говорив: *“Я - виноградина правдива, а Мій Отець - виноградар”* (Ів. 15, 1), - Він переносив думки і уяву учнів до височин та пагорбів Святої Землі, вкритих виноградниками. Вирощування винограду було їм відоме. Ми - як кущ виноградиний, Він - стовбур, ми - пагони. Якби Ісус навчав у нашій країні, Він би сказав: *“Я - стовбур дерева, а ви - його гілки.”* Таємниця циркуляції соків життя невидима, вона всередині дерева... Немає таких порівнянь, які могли би до кінця виразити божественну енергію, котру ми

отримуємо у злуці з Ісусом, в єдності з Ним. Ця єдність глибша від будь-яких людських стосунків. Без Христа ми ніби відрізана від стовбура гілка.

Виноградар, заки прийде весна, обрізує лозу гострими ножицями. На запитання: для чого він це робить? - відповідь, що не чинить цього з ненависті до виноградного куща, але з любові, бо знає: без цієї болючої операції, яка витискає сльози, лоза матиме багато листя, але мало плодів.

Ми народилися як дикий виноград - дичка, а через хрещення сталися прищепленими до доброї виноградної лози, якою є Ісус, або інакше кажучи - нам прищепили зародок нового життя; той зародок живе в “старій людині”, тобто в людині з поганими схильностями, які ми носимо в собі, наче галуззя старого дикого куща, - якщо не обрізати галуззя, воно вбиратиме соки і видаватиме старі гіркі плоди, що в площині духовній звать “плодами тіла”.

Час, коли відтинаються, нищаться всілякі злі пагони нашого життя, називається хрестом. Коли людину зустріне якеś нещастя, розлука або втрата і заболить душа, треба згадати про те, що сказав Ісус: *“Я - виноградина правдива, а Мій Отець - виноградар”*, Він зрізає в мені кожну гілку, що не приносить плоду, а гілки, на яких є плід, він очищає, щоб вони ще більше плодоносили. Не треба питати: *“За що? Що я злого зробив?”* - а краще сказати: *“Це Отець Небесний, Який піклується про мене, хоче, щоб я приносив більше добрих плодів.”*

По гілках плине життєдайний сік, ним є Дух Святий, Який пов'язує нас із Христом. Біг цього божественного соку розпочинається в момент хрещення, котре прищеплює нас до правдивої виноградної лози, плине рясним струменем, дякуючи Євхаристії, якою Господь годує свої пагони. Пагін може відкритися або замкнутися перед течією виноградної лози, може досхочу пити з Його соків або черпати дещицю.

Ми мусимо перебувати в органічній єдності з Христом, Який постійно дає нам Своє нове життя. Так як яблуно родить яблука, груша - груші, а виноградиний кущ - грона, так і ми повинні давати плоди Святого Духа, плоди святості.

Єп. Станіслав Падевський

Розважання про Матір Божу

(На травень місяць)

Отець Піо (1887 - 1968 р.) - відомий на весь світ священик, стигматик з монастиря Отців Капуцинів у Сан Джованні Ротондо, був обдарований незвичайними дарами Божими, як-от: стигмами, білокацією, харизматичною молитвою, даром проникнення в людські серця, зіцлення, візіями...

Святі з минулих епох завжди дивували світ своєю вірою, витривалістю і героїчною любов'ю. З плином часу їхнє життя перетворювалося у легенду. Чудотворство і незвичайність відсували на дальній план істотну правду про людину, яка була змушеною вести важку боротьбу зі злом і сама з собою для того, щоб зберегти вірність Богу та досягнути повноти життя в Христі.

О. Піо йшов тернистою дорогою до досягнення повноти християнського життя і священничого поклику. Найголовнішим в його житті є, властиво, не чудодійства, а пожертвування себе Богу, вірність Божій волі, терпеливість і ревність у виконанні своїх священничих і монаших обов'язків.

Пропонуємо нашому читачеві фрагменти із духовних розважань о. Піо про Матір Божу на місяць травень.

1. Ох, як я радію, що надійшов місяць травень! Це найкращий місяць у році. Дивовижно цільно й солодко виражає красу Марії цей місяць. Сама думка про незліченні добродійства, які дарувала мені найкраща і найдорожча Матір, покриває мене соромом від того, що я недостатньо відповідав на

любов і доброту Її Серця. І це найбільше мене мучить. За таку люблячу опіку нашої Матері я постійно здійснював невдячні вчинки.

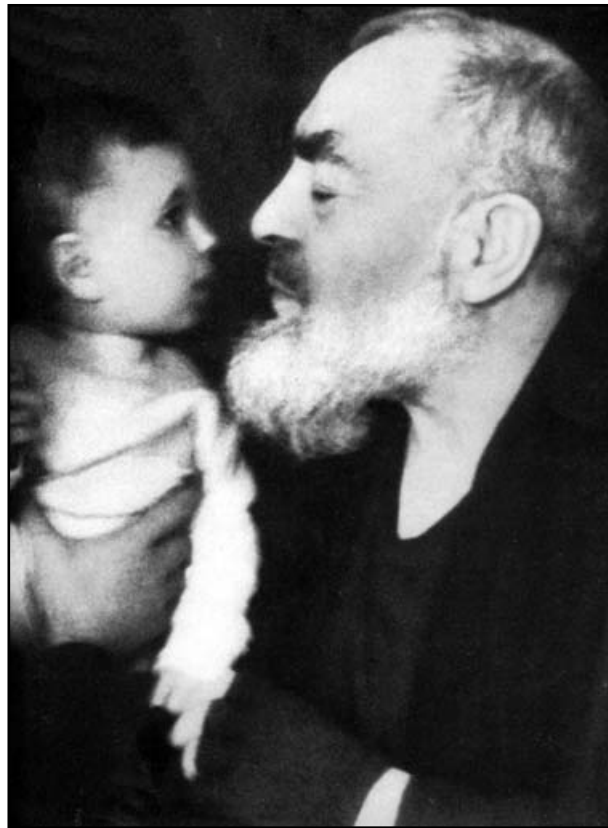
Неодноразово довіряв Їй страждання та смутки мого неспокійного серця. Не один раз зазнавав від Неї утіхи! І якою ж, однак, була моя подяка за це?... Коли ж надходить час муки, тоді мені здається, що вже немає на тій землі Матері, що Вона повна ласкавості лише у Небі, хоча стільки разів зазнавав

умиротворення через Неї. Так, під час страждання забував про все, забував до такого ступеня, що забував віддячити тій Благословенній Небесній Матінці.

Місяць травень є для мене місяцем ласк...

Наскільки благодатна Марія прагне для мене добра, зумів пізнати це тепер, у цьому місяці. З якою лише добротою супроводжувала Марія мене в дорозі до вітваря того ранку! Відчуваю, що Вона думала лише про одне, як наповнити моє серце святими почуттями.

У своєму серці відчував якийсь таємничий вогонь. Я не був здатним це зрозуміти. Прагнув взяти шматок льоду, щоб пригасити цей вогонь, він мене винищував.

Мені би так хотілося мати сильний голос, аби ним закликати усіх грішників світу, щоб любили Діву Марію! Однак це перевищує мої можливості. Благав мого улюбленого Ангела Хоронителя, щоб він замість мене виконав ласкаво це завдання.

2. Я - великий боржник перед нашою спільною Матір'ю Марією за віддалення спокус неприємця. Дякуй і ти, брате, цій добрій Матері за ті виняткові ласки, котрі мені щомиті виєднує. Підкажи мені такий спосіб, через який я міг би у всьому подобатися Благословенній Матері. Найвищим проявом любові щодо мене було б те, що і Ти будеш дякувати за мене Владичиці.

4. Неприятель дуже сильний. Непотрібно вводити себе в оману: необхідно з цим рахуватися, щоб не піддатися Йому. Душа пізнає це завдяки світлу, яке Бог вливає у неї. Якщо не чувати, то завжди наражатимемося на небезпеку. Сама думка, що можна втратити через один упадок, породжує тремтіння, як подув вітру ворухить тростиною.

Жахлива міць сатани, про яку згадував вище, але нехай буде прослава Богу за те, що дав допомогу для мого спасіння. Знамено переможного бою знаходиться в руках нашої Небесної Матінки. Керований такою доброю Матір'ю, боротимуся доти, поки це подобатиметься Господу, не втрачаючи довір'я до Марії, яка ніколи не допустить моєї загибелі.

О, якою далекою є та надія перемоги, коли споглядається із землі місце вигнання, і якою близькою і певною, коли споглядається з Дому Божого, під опікою Небесної Матінки!

6. Роздумуй і тримай перед очима серця велику покору Матері Божої, яка впродовж росту в Ній небесних дарів ставала щораз покірнішою і до такого ступеня, що, коли Її отінила міць Святого Духа, Вона стала Матір'ю Бога і могла сказати: *"Ось Я слугиня Господня"*. Те саме наша найдорожча Матір проспівала в оселі св. Єлисавети, хоча носила у Своєму дівочому лоні Слово, яке сталося Тілом.

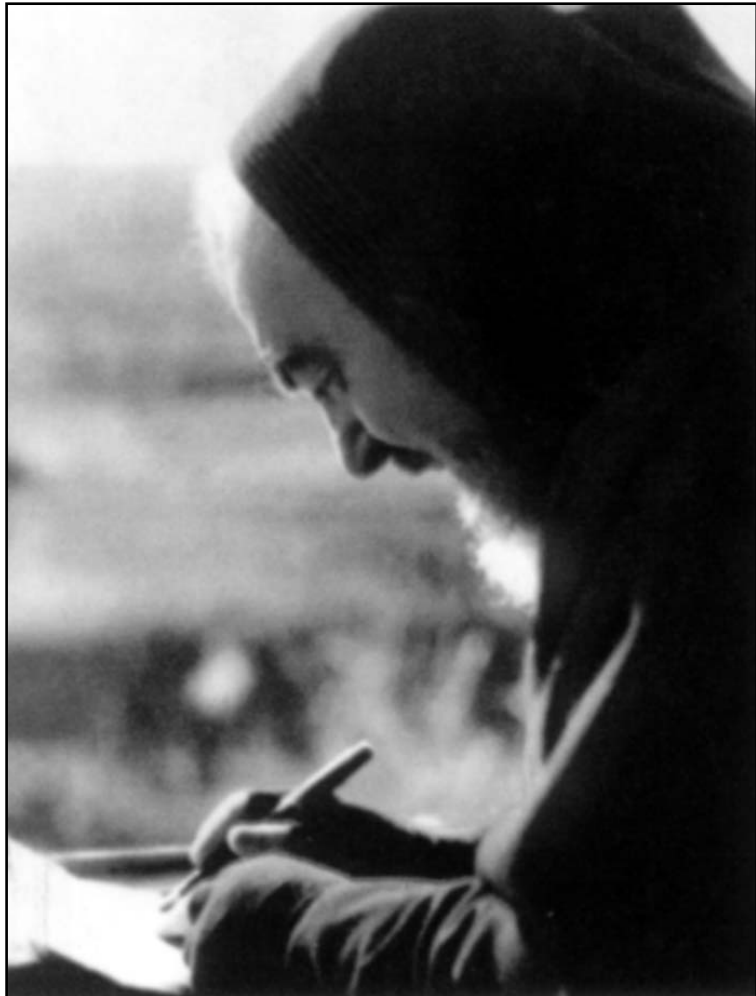
Нехай одночасно зі зростом дарів Божих зростає і твоя покора. Завжди пам'ятай, що усе це було тобі дане. А також зі зростанням дарів нехай завжди єднається у тобі вдячність за них такому прекрасному Доброчинцеві, і нехай постійно з твоєї душі спливає подяка. Поступаючи так, висту-

патимеш проти усіх закликів і спокус пекла: міць неприятеля буде розбитою, а ти досягнеш спасіння... Збережи довіру в Божу допомогу і надійся, що Той, хто досі тебе охороняв, надалі провадитиме Своє діло спасіння.

12. Необхідно думати про Ісуса - Джерело живої води, та

16. О, Мати моя, вчини, щоб моя любов була більша, подібною до тієї, якою палало Твоє Серце до Ісуса.

Вчини, щоб, визнаючи свою нікчемність, з почуттям подиву розважав тайну Твого Непорочного Зачаття. О, як палко прагну, щоб за Твоїм посередництвом мати чисте серце, щоб ним любити мого і Твого Бога, щоб

не може вона, однак, добратися до нас без певного засобу, котрий дозволяє їй доплести, а ним є Марія. Ісус приходить до нас лише через Діву Марію. Намагаймося Її наслідувати у святій покорі і стриманості, щоб Марія виеднала нам відчуття Своєї святої любові. Віддаймося в руки Небесної Матінки, якщо бажаємо досягнути добробут, мир і радість.

мати чисті помисли і бути в змозі з Ним з'єднатися і оглядати Ісуса, прославляти і служити Йому в душі та правді. Бажаю, щоб моє тіло було чистим, аби могло стати Його оселею, гідною Його посідання, коли Спаситель прийде до мене у Св. Причасті.

Переклад з польської

Оксани Приймак

Діти Непорочної

Родинний образ сім'ї Корніцьких з Янова

Богом освячений простір

Останнє десятиліття двадцятого віку має одну цікаву рису в церковному житті України: бурхливе церковне будівництво. Це одне з небагатьох позитивних явищ на тлі помітної стагнації в господарському житті. Але це явище має своє пояснення. Український народ - народ християнський, незмінно відданий Богові. Незалежно від обставин життя збудовано тисячі храмів. На відміну від цивільного будівництва, в церковному довгобудів нема, як і нема "заморожених", тобто недобудованих храмів. Як і в минулі віки, люди щедро дають на церкву.

Однак побудувати церкву - це ще далеко не все, що слід робити, щоб вона діяла як храм Божий і приносила людям задоволення духовних потреб. У церквах київської традиції, тобто східної обрядовості, обов'язково потрібен іконостас. Як необхідна мистецька частина літургійного процесу. І ось, з іконами у нас далеко не так все гаразд, як з храмовим будівництвом. Це тому, що давно відійшли митці-професіонали, які знали богословські основи іконології, мали практичні навички в іконографії і знали непросту техніку малювання ікон. Адже іконологія, іконографія і матеріально-технічна сторона підготовки й виконання ікони становить зміст такого поняття, як "творення ікони". Зовсім недавно два провідних мистецьких заклади України, Українська академія образотворчого мистецтва й архітектури у Києві і Львівська академія мистецтв, відкрили у своїх структурах кафедри ікономалярства, чи, як вони ще називаються (щоб не дуже дратувати недавніх атеїстів) - сакрального мистецтва. Тобто мистецтва священного, бо латин-

ське "сакра" означає "святий". Не можна сказати, що з цими кафедрами все гаразд, що вони одразу почали готувати добрих ікономалярів. На жаль, ні, бо ще не визріла концепція су-

Художник М. Халак
з іконою МБНП

часного українського ікономалярства, заснованого на вченні святих отців (блаженних Єронима й Августина, Діонісія Ареопазита, Івана Дамаскина, Теодора Студита, отців Трульського і Сьомого Вселенського соборів) і заплідненого традиціями української ікони найвищого ступеня її розвитку в XVI, XVII та XVIII століттях.

Багато сучасних митців середнього і старшого покоління хочуть малювати ікони і беруться за них, бо новозбудовані храми гостро потребують іконостасів і настінних малярських композицій: без іконостасу не можна розпочати відправ Божественної Літургії. Поспіх часто-густо породжує неякісну, неканонічну ікону, а то й відверту халтуру. А навіть коли митець (чи артіль мит-

ців) і стараються малювати добре, вони, на жаль, не мають "ні керма, ні вітрил" в ділянці національної традиції іконографії, стилю української ікони. І тоді беруть альбоми з репродукціями російських ікон ("тверская икона", "ярославские фрески", тощо), або ілюстровані книги з болгарського, сербського, грецького, румунського, візантійського чи якогось іншого сакрального мистецтва і звідти запозичують не тільки композиції, але й колорит, всі оті численні деформації в іконі, що дуже далекі від канонічності, від учення святих отців про ікони. Це - жахливий наслідок не тільки незнання богословських основ ікони, але й наслідок нашої закоренілої меншовартості, коли посереднє або й відверто погане чужинське здається куди кращим за чудове, правильне і прекрасне своє. То з цією практикою пора закінчувати.

Приємно і радісно, що на тлі цього хапання чужого з'являються митці, які своїм розумом, часом навіть інтуїтивно, без професорських і доцентських викладів, приходять до розуміння необхідності продовження саме українських традицій ікони. Вони самотужки, з якогось внутрішнього поклику, досягають ту незаперечну правду, що українська школа ікони, яка остаточно склалася в козацько-гетьманську добу, є однією з найкращих у світі, бо вона найточніше відповідає положенням Сьомого Вселенського Собору (тобто *найточніше канонічна*) і має високі естетичні якості. Можливо, ці рідкісні майстри дійшли до такого висновку з далекою прямою чи опосередкованою допомогою митців - ікономалярів української діаспори XX століття

Михайло Халак "Тайна Вечеря", 1999р.

Петра Лапинського, Петра Холодного, Святослава Гординського, Михайла Осінчука, Михайла Дмитренка, Ювеналія Мокрицького, Христини Дохват, Віри Сенчук та ряду інших.

Серед тих, хто вже біля десяти років малює ікони за канонам східного християнського сакрального малярства, в душі і стилі української національної традиції і на високому мистецькому рівні, я б назвав івано-франківського майстра Михайла Халака. Як і його молодший колега Василь Стефурак, Михайло дотримується п'яти основних вимог до ікони:

1. Ікона візуально відображає повноту змісту Біблії - втілення Бога в людському образі;

2. Ікона є зображальне вираження Священного Передання, історії Христової Церкви на землі через образи святих;

3. Ікона невід'ємна від літургійного процесу в його найвищому Тайнстві - Святій Євхаристії;

4. Ікона є об'єктом молитви;

5. Ікона є найкращою прикрасою храму і людського помешкання.

До розуміння цих вимог Михайло Халак прийшов не в результаті високих студій, а як віруючий християнин, спостережливий митець. Звичайно, він переглянув численні альбоми з давніми російськими, греко-візантійськими, слов'яно-балканськими та іншими іконами. Чимось вони йому подобались, чимось ні, але справжній "здви́г серця" викликали в нього свої рідні українські ікони. На жаль, прекрасна українська школа ікони не популяризується в нашій державі так, як інші школи - їхніми країнами. Це теж одна з ознак "колоніального тиску" на багатьох українців, і навіть на дуже високих владних і фінансових щаблях. І все ж найкращі українські ікони можна інколи побачити в музеях; в репродукціях - у зрідка друкованих українськими видавництвами книгах та альбомах з питань ікономалярства.

Михайло Халак народився 10 травня 1951 року в селі Олешові, Тлумацького району Івано-Франківської (тоді Станіславської) області. Любов до рисування і малювання змусила його шукати вчителя, який би навчив його зображати святих. У шкільні роки це було дуже небезпечно, тому альбомчик з такими малюнками Михайло ніколи не виносив з хати. Під час армійської служби він перебував у Дрездені, і використовував кожну нагоду, щоб відвідати знамениту Дрезденську галерею. Михайло полюбив священне мистецтво - як західне, так і східне, іконне. Повернувшись з війська, брав уроки малярства у знаних в Івано-Франківську митців - Миколи Більчука і Михайла Фіголя. З 1975 до 1980 р.р. навчався у т. зв. Народному університеті в Москві, на факультеті станкового малярства і графіки. У Третяковській галереї подовгу стояв перед старими почорнілими іконами, серед яких були й українські,

Дімі Непорочної

князівської доби, забрані колись з Києва і тепер виставлені як “руссіє ікони”. Свій пензель після повернення до рідного Прикарпаття Михайло Халак пробував у різних жанрах світського малярства. Справжнє покликання до іконопису відчув 1988 року, коли святкували тисячоліття хрещення Київської Руси-України. Перші ікони намалював для церкви в с. Ракові Долинського району і для церкви свого рідного села Олешева. Осівши в обласному центрі, виконав іконостас для церкви св. Параскеви і кілька ікон для каплиці відкритого в середині 90-их років Івано-Франківського Теологічно-Катехитичного Духовного Інституту. Земляки з Тлумацького району кликали Михайла, який з кожним роком ставав усе популярнішим на Прикарпатті, до своїх сіл. Адже його ясні, чисті кольори, прекрасні, божественні лики Спасителя, Богородиці і святих дуже подобались людям та ще й нагадували ікони, які “малювали колись”. Тож в рідному районі в селі Буківці, а також в селах Тарновиці, Нових Кривотулах Тисменицького району він, як тут кажуть, “малював церкви”. Навіть у невеликому селі й невеликій цер-

ковці старався малювати ікони досконало, без поспіху. Потім громада церкви св. Архистратига Михаїла, на вулиці Сорохтея в Івано-Франківську, до якої належить сам Халак, куди ходить молитися його дружина, замовила в автора п'ять ікон. Останні намальовані ним ікони прикрасили каплицю резиденції Івано-Франківського єпископа ординарія Софрона Мудрого та єпископа-вікарія Іринія Білика, а також церкву Різдва Христового, побудовану до славного ювілею 2000-річчя Різдва Христового. Цей новий храм, що поблизу згаданої єпископської резиденції, був освячений в січні 2000-го року, має сямію іконостас і вітвар. Чудову запрестольну ікону Різдва Христового намалював Василь Стефурак, а чотири ікони на престолі та ряд інших ікон - Михайло Халак. Стил малярства обох митців схожий, однак є ряд чисто індивідуальних відмінностей, зумовлених формуванням у кожного своєї манери.

Манера Халака більшою мірою поєднує в собі графічність і мальовничість, тоді як Стефурак робить наголос на мальовничості, на силі і “звучності” кольору. На іконах пензля Халака більше прорисів, різних оживок,

що імітують складки або тіні. Він надає перевагу простим, прямим штрихам та лініям, які перетинаються під різними кутами, а заокруглень і “кривизни” у нього менше. Малярська поверхня ікон мерехтить, наче бринить від цих чистих, майже прозорих рисочок, відсвічує якимось далеким світлом, освяченим присутністю Бога простором.

Михайлові Халаку добре вдаються багатоперсонажні ікони, бо він не тільки знає, але й відчуває сакральність композиції, де нема нічого зайвого, де світло випромінює сама ікона. Цими особливостями відзначаються, зокрема, напрестольні ікони з церкви Різдва Христового в Івано-Франківську.

Майстерно намальоване “Воскресіння Христове” для церкви села Крехівців поблизу обласного центру, образ св. Миколая для церкви св. Юрія Змієборця в селі Гостеві, ряд ікон для храму святих апостолів Петра і Павла, збудованого недавно завдяки старанням енергійного священика Степана Гнидки в новому районі Івано-Франківська на набережній річки Бистриці. Щодо стилю, то Михайло Халак бере за основу канонічний візантійський стиль постіконоборської доби, але в його виразному українському варіанті, тобто з ясністю колориту, слов'яно-європейською іконографією святих, осяжним трактуванням постатей і всього простору ікон, з чисто ренесансним, тобто гармонійним поєднанням кольорів і їхніх відтінків. Цей стиль, який сьогодні все більше любляють ікономалярі молодого і наймолодшого покоління, має майбутнє в Україні.

Д. Степовик та М. Халак в майстерні ікономалярів

Дмитро Степовик,
доктор мистецтвознавства,
професор.
м. Київ

Світлини до статті
Миколи Калитчука

Відверто про наболіле...

Чому всі говорять про дівчат, про їхню чистоту до шлюбу, і ніхто не згадує про хлопців та про їхню чистоту...

Л., учениця 11 кл., м. Львів

Дуже слушне запитання. Помиляються ті батьки і молоді, які вважають, що чистоту серця і тіла до шлюбу необхідно зберігати лише дівчатам. Не менш вона потрібна і хлопцям. Адже щойно переступивши шлюбний поріг, в усій повноті приходить усвідомлення важливості чистоти і святості сім'ї. Безперечно, усе це відбиватиметься на дітях, на сімейному щасті. Для чоловіка з нечистим серцем нічого святого в житті та оточенні не існує. Він і надалі зраджуватиме свою дружину, своїх дітей, Бога. У такій сім'ї завжди відчуватиметься брак родинної любові, ласки, добра, теплоти і самопожертви.

А. Дюрер "Блудний син" (1495-1496 роки)

Чому не можна дивитися еротичні фільми і читати еротичну літературу? На мою думку, це не є гріхом, бо саме з них ми дізнаємося про секс. Адже ж батьки не розповідають про це дітям...

І., учень 11 кл., м. Львів

Еротичні фільми та література вже самі по собі становлять небезпеку, особливо для молоді, в якій ще не в усій повноті сформувалися тверді християнські переконання та моральні цінності. Зло в наш час вмело маскується і вміє дуже швидко проникати в юну і довірливу душу, відтак роз'ятрити її, посіяти сумнів, довести до розпачу, стерти межу між добром та злом... Еротичні фільми та література мають приховану мету, а саме: будь-якими засобами відвернути молоду людину від духовного життя з Богом і кинути її в болото тілесних пристрастей, з якого вибратися дуже і дуже важко. Так звана свобода почуттів та вседозволеність згодом перетворює людину на нищого раба свого тіла, гріха. Відтак замість "обіцяної насолоди" вона відчуватиме гіркоту втрати невинності своєї душі, неповноту життя, звідси один крок до п'янства, розпусти, наркоманії, самогубства... Батьки просто зобов'язані розповідати про це дітям. Але нерідко в сім'ях діти соромляться або ж бояться відверто говорити про інтимні речі зі своїми рідними. Тому-то необхідно будь-що примусити себе не дивитися еротичних фільмів, не читати еротичної літератури, а вільний час заповнювати молитвою до Бога, корисною фізичною та духовною працею, спортом, читанням духовної літератури, у всьому довіритися Пречистій Діві Марії.

Російський письменник Лев Толстой високо оцінив ранні твори французького письменника Пі

де Мопасана. Коли ж у світ вийшов його новий роман “Наше серце”, Лев Толстой зробив у щоденнику приблизно такий запис: “Сьогодні прочитав роман Мопасана “Наше серце”. Як прикро, Мопасан погано закінчить.” Невдовзі Гі де Мопасан вкоротив собі віку у психіатричній клініці. Виникає закономірне питання: “Що ж сталося з талановитим письменником? Чому він так трагічно завершив своє життя? Звідки Лев Толстой міг знати про невтішний кінець життя славетного француза? Що насторожило чуйне серце російського письменника?”

Мопасан буквально увірвався у великий світ французької, а згодом і європейської літератури. Шалений успіх у читачів письменник здобув високохудожніми новелами та романами “Життя”, “Милий друг”... Слава, великі гроші, схвальна критика непомітно для самого письменника впустили отруту в його душу. Замість чистого, тонкого відображення життя у Мопасана з’являється надмірне захоплення любовними сценами, зовнішньою красою жіночого тіла. Такий вибір відомого художника невдовзі приведе до жахливих трагічних наслідків як у творчості, так і в житті. Неспокій, постійні докори совісті, неспроможність творити високохудожні твори, втрата чистоти серця настирливо нагадуватимуть йому про те, ким він був і ким став. Мопасан буде змушений назавжди відмовитися від улюблених прогулянок на велосипеді по сільських дорогах, позаяк, коли він якось проїжджав біля сільського цвинтаря, назустріч йому на велосипеді виїхав диявол... Від несподіванки Мопасан втратив свідомість, впав і важко поранив себе. Нарешті письменник усвідомить, що хворий душевно, звернеться в надії до психіатрів, але ті йому вже нічим не допоможуть...

Тож зовсім не випадково Льва Толстого насторожив еротизм, яким був насичений роман Мопасана “Наше серце”. Російський знавець душ відчув небезпеку, яку принесе ця всездозволеність та еротизм самому авторові та його читачам.

Юний друже, плакаємо надію на те, що Твої “переконання” стосовно нешкідливого впливу еротичних фільмів та літератури на душу молоді людини згодом зміняться, і ти, шукаючи самого себе в житті, збагнеш, що щастя людини, не полягає в сексі; воно криється в тому, що зберігає її від розтління, неспокою сумління, у збереженні християнських традицій Церкви і віри.

Дорогі читачі!

Проникнені любов’ю до вас та турботою про ваш духовний стан, пропонуємо намір молитов за те юнацтво і молодь України, які втратили найбільшу цінність свого життя - чистоту серця, прагнемо, щоб вони, як і ті, що загублені у вирі спокус приманливого світу, - віднайшли дорогу і правду свого життя - Ісуса Христа, та жили згідно з Його волею та обов’язками свого стану.

Намір: Помолімося “Богородице Діво” 7 р. та молитву до св. Марії Горетті за збереження в чистоті нашої молоді.

Молитва до св. Марії Горетті

О, біла Леліє польова, Маріє Горетті! Ти, щоб захистити свою невинність, мужньо прийняла мучеництво. Вчини, щоб Твій приклад з Божою допомогою став для нас взірцем для наслідування, а також для відважного виконання Божих заповідей.

Огорни своїм захистом усіх дівчат у світі, а, особливо тих, які перебувають у великій небезпеці.

Випромінюй на всі серця любов до цієї прегарної чесноти, що вчинить їх здатними вибрати радше смерть, ніж гріх, і відкрий їх до співчуття, що надихає великодушним прощенням.

Допоможи нам вийти переможцями у випробуваннях життя, щоб вірні християнським обов’язкам на землі, ми могли б заслужити на вічну нагороду в Небі. Амінь.

Св. Марія Горетті

Небесна Пожива Святого Хреста

Сумну картину спостерігаємо у багатьох храмах: щораз менше і менше приступає вірних до Св. Сповіді та Св. Причастя. Модною стала практика приймати Ісуса в Найсвятіших Тайнах стоячи, а на Заході подекуди приймають цей Дар навіть у руку. Для всього цього існує й *“обгрунтоване наукове”* пояснення. Залишається тільки з усім погодитися, інакше твоє бажання глибокого упокорення перед Спасителем, твоє усвідомлення власної нікчемності, слабкості, гріховності, провини перед Богом, твоє прагнення з якомога більшою пошаною та любов'ю прийняти Господа у серці на колінах сприймуть як зраду свого обряду. О, горе усім тим християнам, які не з обов'язку, а з любові до Ісуса прагнуть якомога частіше приступати до Господньої Трапези. Усе це нагадує епізод із Святого Письма, коли Ісус в суботу зцілив хворого на водянку і тим самим порушив, на думку фарисеїв, приписи до закону Мойсея. Сучасні фарисеї ні в чому не поступаються старозавітнім. Якось учні запитали Ісуса, що розповідав їм про лжевчителів, за якими ознаками можна розпізнати їх. *“За їхніми плодами”*, - відповів Спаситель. За прикладом далеко йти не треба. Там, де священник ревно служить Богові, процвітає євхаристійне життя, молитва, духовні практики, набоженства до Найсвятішого Серця Ісуса, Непорочного Серця Марії, св. Йосифа, Хресної Дороги, Вервиці і т.д. Там християни у тісній злуці з Господом у Пресвятій Євхаристії відкривають, що *“Бог, Нескінченна Любов, неустанно жертвує Свого єдинородного Сина задля спасіння людини, й звертається до неї, забезпечуючи їй захист і опіку перед звабливою згубою, яку несе диявол”*. У тому поєдинку між Богом і дияволом вільна і розумна людина повинна зробити власний вибір. Це постійно породжує драматичну, навіть трагічну ситуацію: упродовж свого земного паломництва людина завжди несе відповідальність за свій вибір. Така наша доля і нікого вона не мине. Та, на жаль, не всі про це знають. Більшість не бажають знати правди, прагнуть іти шляхом найменшого опору. Тож не дивно, що сучасна людина неохоче слухає про чесноти і наслідування Христа, про тяжке терпіння і хрест, живе одними розвагами... Прикро, що нині священники не відправляють щоденної Служби Божої. Одним словом, чим більше духовні особи занедбують побожні практики, часту Сповідь та Причастя, тим меншає кількість людей в храмах, швидше слабшає віра, стрімкіше розвивається і торжествує зло.

Вельми важливо, як, коли і скільки разів приступаємо до Сповіді та Причастя. Наш

Спаситель та Його Пресвята Матір постійно нагадують нам про вагоме значення Небесної Поживи Святого Хреста у духовному житті людини. Якось Ісус Христос сказав благочестивій Катерині Вогль: *“Якими ж великими ласками і заслугами збагачується душа, котра щоденно приймає Мене у своє серце. Усі Мої Заслуги і Мою Дорогоцінну Кров дано їй спожити”*. (14.03.1930). Через вісім років Спаситель продовжує: *“Приготував Поживу, котра веде до життя вічного, де вже не знатимете голоду. О, коли б усі люди користали з тієї Поживи, невдовзі світ сповнився б любов'ю та радістю. Але людство піклується лише про земну поживу, залишаючись сліпим на Духовну Поживу”*.

Гідний подиву приклад Матері Божої. З якою пошаною та любов'ю приймала Вона Святе

На дорозі життя

Причастя! У переддень Св. Причастя Марія поринала у різноманітні практики: лежала хрестом на землі, клякала, відмовляла молитви, віддаючи честь Богові в Тройці Святій єдиному.

При тому, благала Господа, зглянутися на Її малість й обдарувати ласкою участі у Св. Причасті Свого Найсвятішого Сина, присутнього у Найсвятіших Тайнах. Жертвувала Богові життя і смерть Ісуса, а також гідність, з якою Господь Ісус уділив Їй Святе Причастя перед страстями в Гетсиманії. Відтак будила в Собі акт глибокої покорі, бо вважала Себе порохом у порівнянні з безмежним єством Божим. Марія зверталася до Ангелів, закликаючи їх разом з Нею просити Господа приготувати Її до гідного Причастя. Впавши на коліна, Пречиста Діва з любов'ю і упокоренням приймала у Своє Найчистіше Серце Господа нашого Ісуса Христа.

Щаслива та душа, яка іде за Марією, стараючись в усьому Її наслідувати. На землі не існує більшого скарбу за цю Небесну Поживу, яку нам задля нашого спасіння, дав Христос. Тож, увійшовши до храму, віддаймо поклін, честь, усмішку в серці, подих любові Ісусові на престолі і промовмо: *“Поклоняюся Тобі, Ісусе, в усіх Кивотах світу, котрі були, є і повинні бути. Жертвую Отцю Небесному Твою Дорогоцінну Кров як винагородження за всі гріхи світу через Найсвятіші Руки Марії”*.

Одного разу Ісус Христос розповів візіонерці Ванді Мальчевській, що *“година адорації, яку відправили, щоб вишанувати Мене в Найсвятіших Тайнах і віддати честь Матері Божій, приносить Мені невимовну радість. Душі, які практикують це набоженство, миліші для Мене, ніж св. Іван Апостол, Мій улюбленець, який на Тайній Вечері поклав свою голову на Моє Серце. Мене бачив Іван особисто, тож не дивно, що любив і горнувся до Мене. Душі, які адорують Мене в Кивоті, бачать тільки святиню, де перебуваю у Святих Тайнах, чують лише Мій голос у своїй душі; проте вірають, що Я тут присутній, живий, що можу дати їм усе. Вони люблять Мене вищою любов'ю, пригортаються до сходинок вітара Мого з такою ж вірою, як до Моїх грудей і йдуть звідси утішені в горі, розчулені радістю і зміцнені до будь-якої боротьби. Щасливі ті душі... щасливіші від Ангелів в Небі... Я люблю їх більше, ніж усі хори жителів Небес.*

Обхід на свято Божого Тіла

Витривайте в тому набоженстві, і Я обдарую вас чеснотами, супротивними головним гріхам... Дам вам силу перемагати різні спокуси і терпіння, щоб переносити всілякі біди і переслідування. Адораційне набоженство розповсюджуйте в родинах і там, де тільки зможете. Нехай воно стане вашою щоденною потребою. Прокинувшись вночі, перенесіться думкою до храму і відвідайте Мене в Кивоті, котрий оточують Ангели і вдень, і вночі! Упродовж дня, заняті працею, ви не в змозі піти до храму. Ідіть туди подумки. Відвідайте Мене! Якщо на своїй дорозі зустрінете відкритий храм, вступіть; а коли закритий, увійдіть туди думкою і віддайте Мені сердечний поклін... Відвідайте Мене!”

Людина через гріх стягнула на себе кару розлуки з Богом, що призвело до трагічних наслідків: втрата сенсу життя, гонитва за марнотними цінностями, відчуття гіркоти самот-

ності, пустоти...

Св. Маргарита Алякок (1647-1690) стверджувала, що духовно народилася на Голготі, посеред великих терпінь; і життя, котрим там обдарувало її Серце Ісуса, неможливо було б утримати без *“Поживи з Хреста”*. Та Небесна Пожива Святого Хреста спасла не одну християнську душу від загибелі, бо несе в Собі за поруку життя вічного, без якої ми, слабкі, нужденні, неспроможні жити як діти Божі.

Коли б не безмежне Милосердя Боже, ми були б приречені на животіння і смерть. Але Бог з любові до нас зійшов на землю у Своїй Другій Особі та через народження з непорочного лона Марії прибрав ще й людську природу: малу, бідну та упокорожену. Провадив життя повне самовідречення і праці; молився, постив, щоб вказати людині дорогу, яка дозволить їй завжди справедливо поступати, а в кінці досягнути спасіння. Нарешті добровільно пішов на Голготу, щоб відкупити нас, залишивши нам Хрест і Пресвяту Євхаристію. Це найкращі засоби нашого спасіння, бо через Хрест ми приходимо до нашого Господа Ісуса Христа, а через Нього до Бога. У Пресвятій Євхаристії Господь постійно перебуває з нами з усіма Своїми Ласками, тому краще для нас, коли ми з любов'ю пригорнемо свій хрест до серця, ніж маємо волокити його за собою, втрачаючи можливість пізнати спасенну Небесну Поживу Святого Хреста...

Торкнись душі

*Юліан Кобилецький, 1940 року народження, за фахом лікар-психіатр, а в житті поет...
Пропонуємо нашому читачеві окремі вірші із збірки "Торкнись душі". Висловлюємо надію, що вони
дійсно стануть тим ніжним дотиком до сердець віруючих; заставлять їх по-новому заглянути у
свої серця...*

СЛУЖБА БОЖА

Служба Божа стелить в тобі
Той блаженний стан душі,
Коли вічність в святім слові
Й твоє Я - в однім часі.

Спілкування з Святим Духом,
Молитовне почуття -
Дотиком немов ти слухав
Всього світу каяття.

Ласку ти відчув Господню
На спасіння в світі цім -
Мовою свого народу,
Віровизнанням одним.

Тож дивімось щиро в очі
Майбуття своїх років,
І в хвилини Літургії
Позбуваймося гріхів.

Служба Божа плавно ширить
Подих неба і землі,
Душу й тіло в тобі мирить,
Сіє радість - не жалі.

Служба Божа стелить в тобі
Той блаженний стан душі,
Коли вічність в святім слові
Й твоє Я - в однім часі.

ДО ЦЕРКВИ

В неділю тиша аж підносить небо.
Здаюся вищим навіть я.
Сім'я іде. Незбагненна потреба
Прославити Творця ім'я.

І скористались наданим їй правом
Відзвітуватись перед Ним
Та попросити Господа ласкаво,
Щоб нас на тиждень ще зміцнив.

А там з дітьми - до другої неділі -
Насієм всього і нажнем,
В букет зберем слова, що вже доспіли,
На суд до Бога понесем.

Вслухаючись у вічність Його Слова,
Я відчуваю вічність у собі.
Тривожуся: людина розумова
Стоїть в нехрещеній добі.

Тиждень недоробки догризає,
Талант закопує у сейф,
В неділю так від святости втікає,
А в будні мовить: "Я - Мойсей".

В неділю тиша аж підносить небо.
Здаюся вищим навіть я.
Сім'я іде. Незбагненна потреба
Прославити Творця ім'я.

ВІДКРИЙТЕ ХРАМ

Душе моя, тобі так тяжко,
Нестерпно у моєму заперті.
Надієшся, що хтось за клямку
Натисне. Двері золоті

Відчинить навстіж тобі скоро,
І ти ввійдеш у центр уваг,
Життєвих, а не виняткових,
Торкнешся добрих, вічних благ.

В самоочищенні до храму
Коротший вибереш маршрут.
І не дивись, що висить замок -
На нього треба натиснуть.

Відкрийте храм, хай в вільну пору
До нього спраглий увійде.
І любо з Богом поговорить -
За духом тіло поведе.

Відкрийте храм.

СВЯТА МАТИ

Матір'ю над матерями
Називаємо Марію,
Що відкрила перед нами
Непохитну в Сина віру

Об'єднала небо й землю
Тою ніжною любов'ю
І наповнила пустелю
Духом чистого здоров'я.

Повернула хід навколо
Прегосподнього престолу,
Світові явила Слово,
Визнавши Господню волю.

Сама стала на сторожі
Чудотворного послання,
Бо хто краще між нас може
Розуміти вічні тайни.

Бог, Ісус, Марія - Діва -
Це зв'язок земне-небесне.
Вищого немає дива,
Щоб людину так піднесло.

СВЯТО МАТЕРІ

До Матері Святої
Співаєм гімн життю,
У настроях і строях -
В'язанка почуттів.

Травневі квіти ставим
Під усміх матерів,
І вічну ласку славим
Ми щирістю синів.

У щедрому розвої
Таки вловима мить,
Як світлий образ Трійці
У небесах яснить.

І засіва краплини
Найвищого добра,
Бо не для себе Сина -
А людям зберегла.

Тому і Бог Родину
Для прикладу нам дав,
Бо завжди у єдинім -
Початок добрих справ.

НЕ ГРІШИ

Доторкнутися до себе
На всю глибину,
І відчутти силу неба
Та любов земну -
Зобов'язана людина,
Що прийшла на світ,
І ніяка їй причина не дає відвід.
Нарікання на здоров'я,
Не таку красу,
Випадкове недовм'я,
Потяг до плачу -
Не є приводом до спроби
Йти на суїцид.
Бо для кого ти це зробиш,
Чий поглибиш встид?
Або думаєш: прихилиш
Чиєсь співчуття?
Ні. Себе лише загубиш.
Потім - каяття.
Краще проявити розум
І зміцнити дух,
Щоб упевнено і гідно
Не складати рук.
Входити в життя щоденно,
Свій любити час,
А окреме і нужденне
Відпаде від нас.

Моє життя для відкриттів - коротке,
А те, що може дати індивід,
Нагадує життя пророків,
Які у вірі покидали світ.

Не беручи з собою в землю
Дарованих Христом ідей,
А залишали кожному, окремо -
Відчутти Дух, як відчуваєш день.

Чим ми завдячуємо християнству й Церкві?

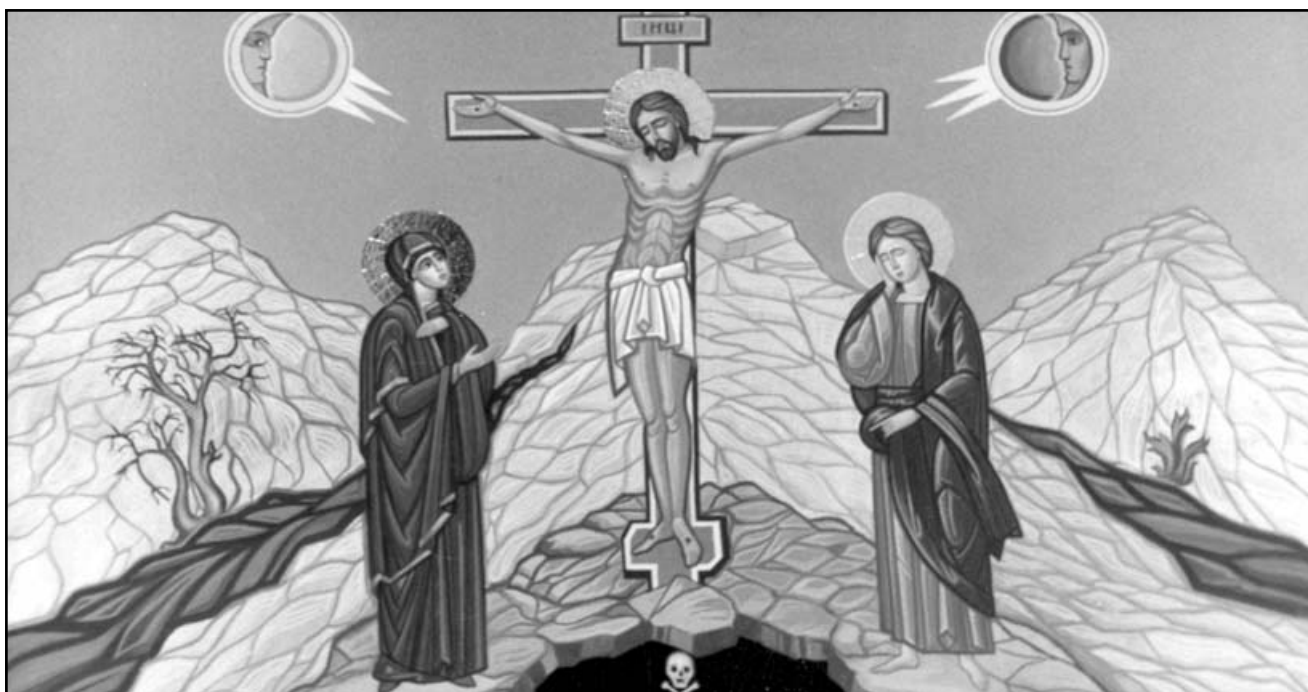
Церква - це Містичне Тіло Христа, який жив серед нас, про якого у Святому Письмі сказано: *“Прийшов, добро тво-рячи”* (Ді. 10, 38). Часто чуємо про “християнську культуру”, про “християнську цивілізацію”, тож хотілося б точніше дослідити заслуги Церкви перед культурою. Папа Лев XIII в енцикліці *“Inevitabili”* Церкву Христову назвав *“Матір’ю цивілізації”*. Чи відповідає істині ця назва? Хіба існує у світі інша організація, яка

заслуга християнства й Церкви у тому, що вони пильно зберігають Христове вчення.

Серед численних гонінь і переслідувань вони зберегли в чистоті аж до наших часів науку Христа Господа.

Без Христа не усвідомлюємо християнства. Скільки героїських зусиль мусіла докласти Церква, щоб оборонити Христа від еретиків. Одні твердили, що Христос взагалі не існував, що Його життя - це легенда. Інші вчили, що Він був гіпнотизером,

ної преси. На кого найбільше зводять наклепів? На Папу! Кого обстрілювали, знеславлювали шкільні підручники Радянського Союзу? Церкву! Чому? Бо добре знали, що Церква чинить опір поширенню безбожництва, що Христос, супроти якого так завзято боряться, панує в Церкві, що в ній зберігається чиста наука Євангелії, Святі Тайни і всі ласки Христа Господа, який у день Свого вознесіння наказав апостолам: *“Ідіть, отже, і зробіть*

Михайло Халак *“Розп’яття Христа”*, 1999р.

би зрівнялася з християнством та Церквою у поширенні культури?

Без сумніву, наша любов до християнства та Церкви ще більше зростає, якщо переконаємося у їхніх великих заслугах перед культурою.

І. Християнство і Церква - оборонці Христового вчення

Найважливіша і найбільша

ще інші - фантазером; хоробрим мрійником; що був першим соціалістом..., і, навіть, комуністом. Просто важко собі уявити, що витворила би з образу Христа людська злість і ненависть, якщо б Церква не ставала на Його захист.

У нашу добу повстав найнебезпечніший ворог Христа - атеїзм, відверте заперечення існування Бога.

Пригляньмося до вільнодум-

учнями всі народи, хрестячи їх в ім’я Отця, і Сина, і Святого Духа; навчаючи їх берегти все, що Я вам заповідав” (Мт. 28, 19-30).

Церква, за наказом Христа, навчає, освячує і веде людей до вічного життя. Це її найбільше благословення і найвища заслуга.

Христос прийшов у світ, щоб нас освятити і наблизити до Бога. Те саме робить і Церква. З цією метою молиться, пропо-

відує Боже слово, складає жертву Служби Божої, уділяє Св. Тайни, запевняє людям вічне життя.

Бажаючи ближче пізнати заслуги християнства й Церкви, уявімо собі, як виглядав би сьогодні світ без них? Важко навіть подумати, яким було б людство без віри в Бога і в Провидіння Боже? Що сталося б з Церквою без уповання на милосердя Боже, справедливості і любові Божу. Пам'ятаймо, коли б не Церква, що неустанно проповідує вчення Христове і стає на його захист, порох забуття покрив би ім'я Боже. Що було б, якщо б висохло джерело ласк Божих, Святих Тайн, з яких черпаємо спасіння?...

Довкола запанувала б темрява й пустка! Християнство і Церква несуть нам спасіння. Згадаймо слова Св. Письма: *“І який прийшов, добро творячи та зілляючи всіх, що їх диявол поневолив, бо Бог був з Ним”* (Ді. 10, 38).

II. Заслуги християнства й Церкви в обороні морального порядку

Знаємо, які нестійкі моральні підстави різних інституцій, погляди філософів, політиків, вождів, як низько впала торгівельна і промислова етика, тільки християнство й Церква непорушно обороняють свої засади.

Метою християнства й Церкви завжди було бажання скріплювати моральні засади, без котрих не може розвиватися суспільне життя, а не намагання керувати політичним життям.

Все може підлягати зміні, тільки християнство і Церква непохитно стоять на засадах моральності і вчення Христа. Не примусили їх відступити ані Ірод Агрипа, ані римські цісарі, ані Генріх VIII, ані Пилип Красивий, ані Наполеон, ані Гітлер, ані Сталін, - християнство

й Церква відважно і відверто картали їх за злочини, як св. Іван Хреститель, який докоряв Іродові: *“Не годиться тобі...”* (Мк. 6, 18).

Християнство і Церква остереігають нас від помилкових філософських вчень, виполюють

тверезі голоси учених на захист Церкви.

Зокрема, зовсім нещодавно християнству й Церві закидали святкування неділі. Це нібито негативно відбивалося на світовій економіці. Сьогодні переконалися, що людина не машина,

Один з храмів Києва

бур'яни розпусти з людських душ. На жаль, сьогодні мало хто прислухається до таких зауважень.

Христос прийшов у світ, щоб показати джерела життя, не лише наказав нам: *“Будьте досконалі, як Отець ваш Небесний є досконалий”* (Мт. 5, 48), - але і дав силу, щоб стати Божими синами (Ів. 1, 22).

На тій ідеології вирости святі, що, як і ми, були схильні до злого, але за допомогою Св. Тайн, піднялися на небувалу вершину досконалості, до Бога.

Чимало таких, які вважають християнство і Церкву ворогами культури і цивілізації. Але сьогодні усе частіше звучать

вона повинна відпочивати тілом і душею.

Деякі вважають, що шоста Заповідь Божа занадто сувора, бо забороняє людям тілесні розваги, проте забувають, що це породжує різні захворювання, які знищили б людство, якби християнство і Церква не стояли на сторожі статевого життя.

Піст також вважають недоцільним. Чому християнство й Церква забороняє людині навіть таку невинну приємність - поїсти?

Людина, опанована почуттями, повинна бодай на якийсь термін вирватися з неволі інстинктів і пригадати про вищість духа. Це головна мета пос-

ту, вишкіл людської волі. Часто здається нам, що Церква зв'язує нас приписами, а насправді лише будить приспані ідеали чогось вищого, досконалішого. В цьому полягає її заслуга перед людською культурою.

III. Суспільні заслуги християнства і Церкви

Ми дійшли до нової заслуги християнства та Церкви, до їх суспільної діяльності, яка уможлиблює людське життя.

Передусім мусимо згадати про авторитет. Без авторитету нема суспільного життя. В Церкві вперше прозвучали слова: *“Кожна людина нехай кориться владі вищій: нема бо влади, що не була б від Бога”*. (Рм. 13, 1).

Церква завжди була представником авторитету, що вимагає послуху і підносить нас на дусі.

У жодній іншій релігії папи, єпископи і священники не користуються такою повагою, як у Церкві. Кожен католик знає, що священнича влада сягає апостольських часів. Вірні віддають честь священникам, почитають в них наслідників апостолів, клякають перед папою, віддаючи поклін наступнику св. Петра.

Тільки тоді в усій повноті збагнемо вагомість авторитету папи, якщо замислимося над сумною долею тих, що відлучилися від Петрової столиці. *“Хто виступить проти папи, - сказав один філософ, - мертвий”*. Секти, що відірвалися від Церкви - або вже померли, або очікують смерті. Визнавці Церкви переможно опираються на скалу Петрову. Хто усвідомлює Божу місію Церкви, той не відречеться від папи.

Християнство й Церква завжди стоять в обороні прав особистості, захищають її перед надужиттям державної влади.

Вони виступають супроти рабства, визнають рівність рас, вимагають свободи совісті, пильнують права індивіда перед можливим надужиттям зі сторони державної влади.

Володарі часто з пихою закидають Церкві, як колись фараон Мойсею, що від імені Бога просив випустити жидів з єгипетської неволі: *“Хто такий Господь, що я мав послухати його голосу?”* (Вих. 5, 2). Церква на подібне запитання відповідає словами Христа: *“Я на те уродився і прийшов у світ, щоб свідчити істину”* (Ів. 18, 37). Коли промисловість поневолила робітника, Папа Лев XIII в енцикліці *“Нові реформи”* став в обороні покривджених. Те зробили інші папи: Пій XI, Пій XII, Іван XXIII, Павло VI, Іван Павло II.

Жоден католик, чи католицький народ ніколи не буде самотнім, бо становить частину Містичного Тіла Христа. Історія навчає, доки віра і християнський світогляд єднає всі європейські народи, Європа міцно стоятиме на карті світу. Якщо приглянемося до історії культури християнської Європи, побачимо її величезний вплив на її розвиток суспільства. Виникає запитання: *“Хто сформував західну культуру?”* Хіба кочові народи, поганські племена не скористали зі світла Євангелії? Хіба не завдяки християнству ворожі племена перетворилися у цивілізовані народи?

Християнство намагається ще й полегшити наше життя на землі. Ось що сказав про це Гете: *“Нехай розвивається розумова культура, нехай збагачуються і поглиблюються природничі науки, нехай удосконалюється людський дух як тільки може: ніколи не досягне величі і моральної культури християнства, яка б'є з Єван-*

гелії”. Сьогодні все людство перебуває у пошуках миру. Де його знайти? Тільки в християнстві і Христовій Церкві, бо лише Церкви стосуються слова Христа: *“Мир залишаю вам, Мій мир даю вам; не як світ дає, Я даю вам”*. (Ів. 14, 27).

Чи міг би сказати нам Бог те, що колись сказав до жидів через пророка Аггея: *“Ви сіяли багато, але зібрали мало; їсте, але не донасити; п'єте, та не впираєтесь; вдягаєтесь, та вам не тепло і заробітчанин заробляє в гаманець дірявий”* (Агг. 1,6). Чи ви на собі не переконалися у правдивості слів: *“Вони вдень натикаються на пільму, немов вночі, ходять навопацки опівдні”* (Іов. 5, 14).

Сьогодні кожен бачить, що ані з'їзди політиків, ані суспільні і господарські реформи не запевняють миру людству. Справедливості, любові, права, миру треба вчитися від Христової Церкви, до якої можна застосувати слова Євангелії, які відносяться до Христа Господа, що ходив по світі, роблячи добро.

Не обманюймо себе, твердячи, що світ стане раєм. Знаймо, що завжди будуть війни, терпіння і смуток на землі; а мир запанує тільки у вічності. Але щоб ми могли витривати в бою, щоб не загинули серед ненависті, сваволі, хтивості, щоби могли долучитися до зближення народів і ширити любов до ближнього - мусимо стати вірними і послужними дітьми Христової Церкви.

(Далі буде)

о. мітрап Петро
Герилук-Купчинський,
(Згромадження
Святого Духа)